ओमाङोश्च । (९५/८०)

आत् इत्येव । अवर्णान्तात् ओमि आङि च परतः पूर्वपरयोः [1]स्थाने पररूपमेकादेशो भवति । का ओम् इत्यवोचत्, कोमित्यवोचत् । योमित्यवोचत् । आङि [2]खल्वपि – आ ऊढा ओढा । अद्य ओढा अद्योढा । कदा ओढा कदोढा । तदा ओढा तदोढा । 'वृद्धिरेचि' (६. १. ८८/७२) इत्यस्यापवादः । इह तु आ ऋश्यात् अर्श्यात्, अद्य अर्श्यात् अद्यर्श्यात् इति अकः सवर्णे दीर्घत्वं (६. १. १०१/८५) [3]बाधते ॥

उस्यपदान्तात् । (९६/२२१४)

आत् इत्येव । अवर्णात् अपदान्तात् उसि[4] पूर्वपरयोः आद्गुणापवादः पररूपमेकादेशो भवति । भिन्द्या उस् भिन्द्युः । [5]छिन्द्या उस् छिन्द्युः । अदा उस् अदुः । [6]अया उस् अयुः । अपदान्तात् इति किम् ? का उस्रा कोस्रा (म. भा. ३. ७६) । का उषिता कोषिता । आत् इत्येव, [7]चक्रुः । अबिभयुः ॥

अतो गुणे । (९७/१९१)

अपदान्तात् इति वर्तते । अकारात् अपदान्तात् [8]गुणे परतः पूर्वपरयोः [9]स्थाने पररूपमेकादेशो भवति । पचन्ति । यजन्ति । अकः सवर्णे दीर्घस्य (६. १. १०१/८५) अपवादः । पचे, यजे इत्यत्र 'वृद्धिरेचि' (६. १. ८८/७२) इति वृद्धिः प्राप्नोति । अतः इति किम् ? यान्ति । वान्ति । गुणे इति किम् ? अपचे । अयजे । अपदान्तात् इत्येव, [10]दण्डाग्रम् । यूपाग्रम् ॥

अव्यक्तानुकरणस्यात इतौ । (९८/८१)

अव्यक्तम् अपरिस्फुटवर्णम्, तदनुकरणं परिस्फुटवर्णमेव केनचित् सादृश्येन तदव्यक्तमनुकरोति, तस्य यो अत्-शब्दः तस्मात् इतौ[11] पूर्वपरयोः स्थाने पररूपमेकादेशो भवति । पटत् इति पटिति । घटत् इति घटिति । [12]झटत् इति झटिति । छमित् इति छमिति । अव्यक्तानुकरणस्य इति किम् ? जगत् इति जगदिति । अतः इति किम् ? मरट् इति मरडिति । इतौ इति किम् ? पटत् अत्र पटदत्र ।

[६८९] अनेकाच इति वक्तव्यम् । (म. भा. ३. ७७)

इह मा भूत्, श्रत् इति श्रदिति । कथम् घटदिति गम्भीरमम्बुदैर्नदितम् इति ? दकारान्तमेनदनुकरणं द्रष्टव्यम् ॥

---

1. स्थाने नास्ति क. फ. 2. खल्वपि नास्ति फ. 3. बाध्यते ब. ड. ह. 4. परतः इत्यधिकम् ब. क. फ. ह. 5. उदाहरणमिदं नास्ति फ. 6. अया उस् नास्ति फ, अपा उस् अपुः त्यधिकम् ब. क. ह. 7. जह्रुः ब. 8. गुणसंज्ञके वर्णे ग. फ. ह. 9. स्थाने नास्ति फ. 10. दर्भाग्रम् ग. 11. परतः इत्यधिकम् क. 12. झटत् इति नास्ति क.